

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Nr. 7686/1939 Pres.

† NICOLAE,

Din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop
al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Iubitului cler și popor, har și milă și pace dela Dumnezeu
Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Iată vestesc vouă bucuria mare, care
va fi la tot norodul. Că s'a născut vouă
astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul,
în cetatea lui David“.

Luca 2, 10-11.

Iubiții mei fii sufletești,

Ca îngerul trimis de Domnul în noaptea sfântă, ca să mângăie și să 'ntărească pe spăimântații păstori din preajma peșterii din Vifleem și ca strădalnicii colindători, cari cutreeră casele creștinilor în Ajunul Crăciunului - bucurie mare Vă vestesc și eu; căci bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem iarăși în pace, luminatul praznic al Nașterii Mântuitorului nostru Isus Hristos.

~~In seba de aur a sărbătorilor~~ cari împodobesc anul nostru bisericesc, praznicul Crăciunului este una dintre cele mai strălucitoare pietre scumpe. Din duhovniceasca ei strălucire ne mângăiem, ne luminăm și ne 'ntărim, ca unii care știm că nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos însemnează arătarea desăvârșitei iubiri a Tatălui celui din ceruri față de noi, neascultătorii lui fii. Cu adevărat adevăr a grăit sfântul apostol și evanghelist Ioan când a spus, că „*asa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pe Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot celce crede în el să nu piară, ci să aibă viață veșnică*“ (Ioan 3, 16).

Nici neascultarea cea dintâi, prin care omul s'a prăbușit în păcat și în piericiune, nici neascultarea de profeții prin cari acesta a fost de-atâtea ori chemat la căință și la întoarcere spre cele bune, nici alte osebite călcări ale Legii Domnului cu cari omul și-a încărcat sufletul de păcate n'au fost în stare să stingă sau să împuțineze măcar părinteasca iubire a Tatălui celui din Cer. Și dacă, pe urma greșelii celei dintru început, omul a fost pedepsit de Dumnezeu cu cauza muncii neroditoare și cu chinuțoarea neliniște a sufletului, spre a se încredința, din propria pășanie, cât de amară este plata păcatului, acelaș Dumnezeu atotbun niciodată n'a lăsat pe om fără mângăitoarea rază a nădejzii în izbăvirea care avea să vină la plinirea vremii.

Și - credincioasă a fost făgăduința lui Dumnezeu: La plinirea vremii Domnul slăvilor s'a pogorât pe pământ, ca să înalțe pe om întru slavă. „*Smeritu-s'a pe sine chip de rob luând, întru asemănarea oamenilor tăcându-se, ascultător fiind până la moarte, și încă moarte pe cruce!*“ (Filipeni 2, 8).

Dumnezeu fiind - Hristos s'a făcut om, ca să ne ridice din nou la cereasca vrednicie întru care ne așezase Tatăl, dintru început.

Viețuind întru mărire neapropiată - El s'a smerit pe sine, ca să ne înalțe pe noi iarăși întru mărire cea dintâi.

Stăpânul a toate fiind - a ascultat, ca să ne învețe și pe noi neasemănata dulceață a ascultării de Dumnezeu.

Slobod fiind - s'a făcut rob, ca să ne slobozească pe noi din robia păcatului și-a morții.

Fiind însăși viața cea fără de moarte - a primit să moară, ca să ne facă pe noi iarăși părtași vieții celei vecinice și ca să ne pilduiască, dumnezeiește, rodnicia cea fără de margini a oricărei jertfe curate.

Iubiții mei fii sufletești,

Noi știm cu toții, cât de greu ne vine să ne pogorâm și să ne umilim, chiar când suntem încredințați, că prin umilirea noastră am ridica din năcaz sau am feri de primejdii pe-un frate al nostru. Noi știm, tot așa de bine, cât de anevoe se 'ncumetă cineva să asculte, când e 'n fericita stare de-a putea porunci, chiar încredințat fiind, că prin ascultarea lui ar pildui atator îndărătnici semenii ai săi adevărul, că buna rânduială a vieții întru ascultare zace. Noi știm mai departe, cât de rare sunt cazurile când un om e gata să intre 'n robie pentru a slobozi pe alții din cătuși. Iar să se 'ncumete cineva a muri, pentru a mântui viața altora - o, aceasta este aproape cu neputință! Atât de îndărătnic este omul când e vorba de lepădarea de sine și de jertfirea propriei sale mândrii și-a propriei sale fericiți - pentru alții!

Dimpotrivă, Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos n'a cruțat nici o umilire și nici o jertfă pentru izbăvirea noastră din păcat și din moarte, pentru slobozirea noastră din robie și în-tunec. Nașterea, viața, patimile și moartea lui pe cruce ne-a deschis astfel minunata priveliște a viețuirii după voia lui Dumnezeu - în pace cu El și în bună 'nvoire cu oamenii.

Acesta și este, iubiți credincioși, neprețuitul dar pe care ni l-a făcut Domnul prin nașterea sa cea după trup, pe care o prăznuim astăzi: *pacea*. Ea izvoarește din conștiința că nu mai umblăm gârboviți sub sarcina păcatului, că suntem din nou împăcați cu Tatăl cel din ceruri, în a cărui împărăție suntem priemiți din nou, prin Hristos, dacă vom viețui după poruncile lui propoveduite de sfânta noastră Biserică. Pacea lui Hristos e ne-grăita fericire a sufletului. Ea nu poate fi tulburată de nimic. Ea încălzește pe creștin în înghețul vrășmașilor omenești, îl mângăie în durerile ce-l izbesc din afară, îl apără de întărâtările potrivnice și-l întăresc împotriva valurilor de ispite ale vieții.

Pacea lui Hristos se osebește de pacea oamenilor. Ea împărătește vecinic, pentru că e dată de Împăratul Păcii. Din ea izvoarește și bună'nvoirea între oameni, căci cine e 'mpăcat cu Hristos, trăește 'n pace și cu oamenii. Acela trăiește senin, căci viața lui e scaldată în strălucitoarea „lumină a cunoștinții“ care a răsărit lumii prin Hristos, iar lumina aceasta cucerește, încălzește și sfințește tot ce-l înconjoară pe om.

Ea ne învăluie în mângăierile și bucuriile sale mai ales astăzi, în mărita zi de praznic a Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. De aceea ne și 'nfrățim cu toții în obșteasca chemare care răsună în strămoșeștile noastre lăcașuri sfinte: *Hristos se naște: măriți-l! Hristos din ceruri: întâmpinați-l! Hristos pe pământ: înălțați-Vă! Cântați Domnului tot pă-mântul. Și cu bucurie laudați-l, popoarelor, că s'a prea-mărit!* (Din catavasiile Nașterii Domnului).

Iubiții mei fii sufletești,

Se cuvine să mărturisim, că duhovniceasca bucurie a Crăciunului din anul acesta ne este umbrată într-o oarecare măsură de durerea pe care-o simțim privind, cum o seamă de noroade creștine s'au înclăștat în războiu cumplit. Tot ce iscusita minte omenească a născocit pentru ușurarea vieții, e pus astăzi în slujba îngreuerii și nimicirii acestei vieți. Trenurile și vapoarele cari sunt chemate să apropie depărtările - și prin aceasta să apropie pe oameni între olaltă pentru a se iubi și a se ajuta frățeste - astăzi cară tunuri și hrană pentru oamenii gata să se ucidă; uriașele paseri zburătoare aruncă bombe, cufundând vapoare și deschizând prăpăstioase guri de ape pentru a 'nghiți mii de vieți omenești; minunata descoperire a radiofoniei, atât de potrivită spre a vesti pe undele nevăzute ale văzduhului izbăvitoarele adevăruri ale Evangheliei, este pusă astăzi în slujba

„In orașul lui David
astăzi vouă s'a născut un
Mântuitor, care este Hri-
stos Domnul...“

Luca 2, 11.

celor mai diavolești minciuni; iar în sticlulele făcute spre a păstra leacuri alinătoare de dureri și tămăduitoare de boale, doftori vestiți și ingineri cu renume pregătesc cele mai cumplite otrăvuri spre a risipi cu ele suferința și moartea între oameni.

Noi, iubii credincioși, nu judecăm și nu osândim pe nime. Căci este cine să-i judece și să osândească pe cei vinovați de stărnirea acestei îngrozitoare hore a morții: li va judeca Domnul păcii, Mântuitorul nostru Isus Hristos. Altceva facem noi, mai ales în ziua marelui praznic al Nașterii Domnului: Dăm slavă și mulțumită bunului Părinte ceresc, că până acum ne-a ferit de prăpăd și ne-a păstrat neatinsă pacea, întru care dorim să viețuim cu toată lumea. Așa am viețuit noi totdeauna, câtă vreme alții ne-au lăsat în pace. Noi n'am râvnit la avutul altuia și n'am pizmuțit pe nimeni pentru cinstea și mărirea pe care și-a câștigat-o pe bună dreptate. Nu râvnim nici acum la nimic din ce nu este al nostru. Dar tot atât de sfântă ne este datoria și tot atât de neclintită hotărîrea de a ne apăra zestrea noastră: pământul Țării și sufletul neprihănit al nației românești. Pentru paza acestor nepieritoare bunuri ale noastre ne va sta într'ajutor și atotputernicul Dumnezeu și se vor scula din morminte și părinții noștri. Pentru paza acestei sfinte moșteniri stă de veghe la hotarele țării și viteaza oștire a Regelui Carol II, pentru sănătatea și întărirea căreia nu n'cetăm a ne ruga în toată bună vremea.

Dar, iubii mei fii sufletești, atâta încă nu ajunge. Scumpii noștri ostași își vor face datoria cu atât mai senini și mai hotărîți, cu cât își vor ști pe cei rămași acasă la adăpostul frățestii noastre iubiri. Fiecare ostaș are acasă un copil, o soție, o mamă sau un tată. Unii din aceștia, îndură, pe lângă dorul și grija celor plecați ai lor, și lipsuri de tot felul. Să nu-i lăsăm în această nedreaptă suferință, ci să-i ajutăm creștinește și din puținul

ce-l avem. Ca prin iubirea și milostivirea noastră tot mai strâns să ne nfrățim și tot mai mult să ne întărim pentru vremile grele pe cari, poate, o să ni le rânduiască bunul Dumnezeu.

Și încă ceva: însăși oastea țării trebuie să fie ajutată prin neostenita noastră muncă și neimpuținata noastră jertfelnicie, a celor de-acasă. Nime să nu spună cu vinovată nechibzuință: Oastea e a țării — țara să se îngrijească de ea! Nu, căci țara suntem noi; și noi se cade deci să ne îngrijim de înzestrarea și îndestularea oastei, care ne păzește liniștea și pacea și buna viețuire în cuprinsul scumpei noastre patrii.

Eu sunt incredințat, iubii credincioși, că așa veți face, pentru și Crăciunul acesta, ca și cele viitoare, să fie prilej de bucurie și duhovnicească întărire pentru toți fiii neamului nostru — și pentruca Dumnezeuul păcii și al iubirii de oameni să fie cu noi, cu toți.

În această credință și cu aceste povățuiri pe cari Vi le împărtășesc cu toată părinteasca mea grijă și dragoste, rog pe bunul Părinte ceresc să vă învrednicească a petrece sfintele sărbători ale Nașterii Domnului, ca și ale Anului Nou și Bobotezii, în deplină sănătate și duhovnicească desfătare — și a le ajunge întru mulți fericiți ani.

Darul Domnului nostru Isus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți.

Data în reședința noastră episcopescă din Cluj, la Praznicul Nașterii Domnului din anul Mântuirii 1939.

Al Vostru, al tuturor, de tot binele voitor,

† NICOLAE
Episcop

CUVÂNTUL TRUP S'A FĂCUT...

În noaptea care a urmat celei mai scurte zi din iarna anului 5508 dela facerea lumii, vestit de lumina unei stele minunate și de minunat cântec ingeresc, s'a născut Mântuitorul lumii.

Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit între oameni.

Imprejurările acestei minunate și măntuitoare nașteri desvâle și simbolizează rostul adânc al acestui act de dreptate și de milă al Tatălui ceresc.

Isus s'a născut din Fecioară. Fecioria e simbolul nevinovăției. Isus a adus nevinovăție pe pământ; și-a petrecut viața în nevinovăție; pentru biruința nevinovăției s'a luptat și s'a jertfit.

S'a născut într'un timp, când după sute de ani de războaie în împărăția romană stăpâna pacea. Noul născut avea să fie Domnul păcii. Al păcii pe pământ, între oameni, când oamenii vor fi frânt cerbicia din sufletele lor și vor înțelege întreg adevărul doctrinei Lui. Dar mai ales al păcii în sufletele oamenilor, al păcii între cer și pământ, între Tatăl ceresc și fiii Lui pământești.

S'a născut în noaptea care urmează după solstițiul de iarnă, după cea mai scurtă zi. Începând cu 25 Decembrie încetul cu încetul lumina zilei biruește întunerecul nopții. Isus a venit în lume ca să frângă întunerecul și să răspândească lumină. Adevărat că pentru înlăturarea întunerecului din suflete corupte de păcatul strămoșesc a fost trebuință de propovăduirea, de minunile, de jertfa, de învierea

Lui; a fost trebuință de sângele alor nenumărați martiri și de realizările încete alor multe sute de ani și nici azi nu e asigurată domnia duhului și doctrinei creștine peste destinele lumii. Dar lumina adusă de Mântuitorul n'a încetat nici o clipă să se răspândească și până în cele din urmă nici cel mai diavolesc întunerec nu i se va putea împotrivi.

Cei dintâiu, cari au luat cunoștință de nașterea lui Isus au fost câțiva păstori modești. Noul împărat își alege cetățenii dintre cei săraci cu duhul.

Prin nașterea Sa Mântuitorul a prefăcut în tron împărătesc ieslea de dobitoace. De acum avea să stăpânească în lume virtuți neluate în seamă până atunci: modestia și umilința.

Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit între oameni. Celor ce L-au ispitit de rostul venirii în lume, le-a zis: sunt calea și adevărul, învierea și viața.

Cărările vieții sunt întortochiate, încalcite și primejdioase — El ne arată calea cea dreaptă.

Urechile noastre sunt atacate de atâtea șoapte ispititoare, de atâtea teorii menite să ne schimbe atitudinea — El ne descoperă adevărul.

Când viața ni se pare ceva fără rost, o zădărnice și ne cuprinde nepăsarea ori desnadejdea — El ne înviază.

Viață senină, liniștită, fericită — El ne dăruiește.

Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit între oameni. Celor

ce se apropiau de El, aducându-i ranele trupului ori ale sufletului, le spunea: „Toate sunt cu putință celui credincios“.

De ieslea din Betleem să ne apropiem cu toată credința. Cel născut în aceea iesle e Cuvântul întrupat, Mântuitorul lumii, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, doctorul ranelor noastre sufletești și truppești, calea și adevărul, învierea și viața.

În nemărginita Lui milă Dumnezeu ni L-a dăruit ca să știm în Cine să credem și ce să credem.

Prot. I. GORON

O ce veste minunată...

O ce veste minunată
În Vifleem ni s'arată
Astăzi s'a născut
Cel fără de n'ceput
Cum au spus Prorocii.

Că la Vifleem Maria
Săvârșind călătoria
Într'un mic sălaș
Lâng' acel oraș
A născut pe Hristos.

Pe fiul în al său nume
Tatăl l-a trimis în lume
Să se nască
Și să crească
Să ne măntuiască.

ÎNDEMÎN DE CRĂCIUN

Sărbătoarea Nașterii Domnului, prin însăși originea ei, este sărbătoarea bucuriei creștine. Vestitoare a venirii Fiului lui Dumnezeu în lume, prin care se face împăcarea omenirii căzute cu Dumnezeu; vestitoare a unei epoci de bunăînțelegere între oameni, de prosperitate a lumii, în sufletul omului dornic de mai bine coboară dulceața bucuriei. Această bucurie internă de-o esență superioară, cu timpul s'a exteriorizat în anumite forme menite a desemna vizibil tot conținutul sufletesc. Pentru copii sunt darurile și colindele, pentru adulți odihna și reconfortarea în atmosfera internă a familiei, o clipă de desțindere în mijlocul permanențelor preocupări zilnice.

Nu vreau să cercetez întrucât aceste forme ale bucuriei Crăciunului, mai păstrează conținutul din care au răsărit. Fără îndoială problema ese în funcție

de conștiința fiecărui om. Ca exteriorizări ale bucuriei creștine lăuntrice, au un rost reconfortant și întăritor al vieții sufletești. Ca simple forme fără de conținut, n'au decât efectul unor obiceiuri moștenite, cari înveselesc monotonia unei zile de repaus.

Suntem îndreptățiți a crede că la poporul nostru, aceste forme sunt cea mai sinceră exteriorizare a unei adânci simțiri și conștiințe creștine. Căci toate colindele noastre de Crăciun, cu conținutul lor creștin, îmbrăcat în haina poeziei populare naționale, cântate în stilul cântecului românesc, vădesc aceasta. Pe de altă parte ele sunt punctul esențial al bucuriei de Crăciun. Nu este român să n'o simtă aceasta. Chiar și cel înstreinat de trunchiul originii sale, tresare auzindu-le. În ele simte vibrând glasul sufletului românesc. Apoi masa de Cră-

N. Irimie: Nașterea Domnului

ciun cu urările ei, armonia dintre semenii, împăciuirile dintre cei certați, dărnicia față de cei săraci și năpăstuiți, sunt tot atâtea rezonanțe ale chemării Mântuitorului la o nouă viață de pace, de bine, de armonie generală. Fără toate acestea Crăciunul n'ar fi Crăciun. Înțelegerea lor tocmai de aceea are un rol covârșitor asupra moralului sufletului românesc. Prin ele națiunea se vede legată de un trecut de răstribite, se încheagă într-o unitate de gândire și voință pe drumul înaintașilor, se întărește în nădejdea ce-o dă rezistența trecutului.

Ele trebuie să-și dea contribuția în deosebi azi. Crăciunul care se apropie contrar sensului lui genuin, contrar practicilor multisekulare, are perspectiva a fi o sărbătoare de

tristeță. Turburările internaționale, grija zilei de mâne, sforțările pentru o cât mai solidă pregătire națională pentru a putea face față cu cinste ori cărei eventualități, sunt tot atâtea cauze cari alungă bucuria din suflete. Dar tocmai această bucurie este suportul tăriei noastre sufletești. Ea e născută din nădejdea de mai bine a lumii, ea trebuie să mențină această nădejde în vremurile de încercare. Pe această nădejde au clădit strămoșii noștri și au biruit. Ea trebuie să persiste în suflete, ea va da tăria zilei de mâne.

Rolul important al tuturor îngrijitorilor sufletului românesc, este ca împotriva apatiei generale, să creieze mai cu seamă acum bucuria Crăciunului, în sufletul românesc. Pentru fondul acestei bucurii, întărind cu

puterea cuvântului nădejdea în purtarea de grije și ajutorul divin, de care nu este lipsit cel credincios în zile de mari cumpăniri, nădejde care inspiră și întreține puteri nebănuite de luptă, care nici odată n'a rămas înșelată; pentru forma acestei bucurii, creind situații accesibile împrejurărilor date, cari să permită aceste manifestări formale.

Inițiativa rămâne fără îndoială bisericii. Ea prin misiunea ce-o are trebuie să întărească sufletul, promovând tot cece deservește acest scop. De prima datorie, de a insufla nădejdea cu căldura cuvântului convingător se va putea achita mai ușor, ajutându-i tocmai încercarea prin care trece omenirea; pentru a doua are însă lipsă de concursul tuturor. Fiind vorba de ajutorul material, care să înveselească amărăciunea celor lipsiți, apelul ei trebuie să găsească răsunset pretutindeni. Tot Românul, tot cetățeanul acestei țări trebuie să-și amintească, în sărbătorile acestui an, că sute de mii de bărbați stau cu arma în mână pe fruntările țării, ca

să vegheze la liniștea noastră a tuturor; că mii de familii sunt lipsite de singurul sprijin și nădejde a zilei, sunt lipsite de pâinea zilnică, haina care să-i apere, și că acestora în primul rând li se cuvine grija noastră a tuturor. Liniștea noastră trebuie s'o plătim cu prisosul nostru. Nu poate fi veselie de Crăciun în casa nici unui Român, până nu se va sălășlui bucuria în sufletul celor chemați la datorie, și în familiile lor rămase fără sprijin. Hristos, biserica lui, demnitatea noastră de oameni, de Români ne cere aceasta. Roadele acestei datorii împlinite sunt imense. Câtă bucurie revărsă în sufletul unui soldat un dar ori cât de mic venit dela cei de acasă, dela un necunoscut, care s'a gândit și la el; câtă bucurie în sufletul alor lui, ajutorul primit dela cunoșcuți și necunoșcuți. Este bucuria sprijinului necerut, bucuria solidarității în necaz, bucuria tăriei ce o dă unitatea națională. Astfel numai, Hristos se naște pentru toți, coborând veselia în sufletul tuturor.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

VENIȚI SĂ-L PREAMĂRIM...

Suspînul ceasului de față și semnele Cerului ne chiamă iarăși la ieslea din Vifleem. Și mintea nu este în stare să înțeleagă nici minunea dumnezeieștii nașteri și nici împrejurarea în care s'a produs tainica arătare, Dar credința înțelenită în setea sufletului, se dorește la ieslea pruncului Iisus.

Ori, chiar această iesle, cu simplitatea ei rustică, din cuprinsul unui grajd primitiv, foarte puțin îngrijit, în care se amestecase mireasma florilor de fân uscat, cu mirosul așa de greu de suportat de simțurile

omenești, — constituie pentru mintea omenească stupoare și necuprinsă mirare.

Un grajd veritabil, grajdul casa animalelor, cari sunt vitele de jug, roabe cari lucrează omului, trag plugul și răstoarnă glia pentru pâinea omului, transportă stânca, lemnul, fierul pentru casa-palatul omului, aleargă pe căi de pulbere și noroi cu omul-stăpân în spate. Nu un grajd al veacului de azi, ci grajdul sărăcăcios, scund, strâmt, murdar al timpurilor vechi, grajd sărac din țară săracă, de om sărac, cu patru pereți aspri, în

FOILETON

Profesorul Aurel Ciortea.

— La 10 ani dela moartea lui. —

(Urmare și fine)

N'a fost chestiune cât de mărunță a Academiei pe care Aurel Ciortea să n'o fi tratat cu cel mai viu interes și cu un meticolos spirit de laborator, numai spre a-i putea găsi deslegarea cea bună. În consiliile profesoriale el venea cu problemele totdeauna bine studiate, cuprinse în referate scrise, așa încât prevenea desbaterile inutile și soluțiunile improvizate, păstrând ședințelor acel aier serios și ordonat, care le făcea plăcute și rodnice pentru toți. O singură chestiune esențială îl mai neliniștea, anume reglementarea situației de drept a Academiei pentru care n'a întârziat să facă toate diligențele necesare. După ani de făgădueli neîmplinite, el se hotărî în 1927 să facă uz de calitatea sa de senator al Sălajului, și prezintă maturului corp un proiect de lege din inițiativă parlamentară, prin care legea și regulamentul Academiei comerciale din București se extind și asupra celei din Cluj. Consiliul legislativ dădu un aviz

favorabil și astfel proiectul urma să fie votat de Parlament, dacă nu s'ar fi produs prea de vreme închiderea sesiunii și apoi disolvarea Adunărilor. (Darea de seamă pe 1927/28 p. 53). Astfel legisferarea râvnită de el mai suferi trei ani de întârziere, ca la 1930 ea să se realizeze — post mortem — exact în concepția formulată de mintea lui prevăzătoare.

Dar Aurel Ciortea nu s'a mărginit numai la chestiunile de organizare și funcționare a Academiei, ci el a acordat o atențiune tot atât de largă și *postulatelor sufletești*. Profesor de legea veche, care purta în inimă buna și admirabila *tradiție educativă* a școlilor brașovene, el încercase prin toate mijloacele s'o transplanteze și în viața Academiei comerciale. Bun și prevenitor, modest și echilibrat, corect și conștiincios, apropiat și sociabil, el a știut recolta deopotrivă simpatiile colegilor și dragostea studenților, cari vedeau în el un prieten drag și un părinte duios, cu inima caldă și sfatul cuminte. Astfel a reușit să fie și la Cluj, ceea ce fusese aici în Brașov: un deștoinic cizelator de *caractere* în slujba Țării și a neamului nostru. În această acțiune morală el punea un suflet adus din *Biserica* lui, de care nu s'a

despărțit o clipă căci era legat de ea prin contribuțiile statornice ce i le-a dat în calitate de președinte al consiliului parohial din Cluj, de membru în consiliul și adunarea eparhiei Vadului.

Iată creația lui Aurel Ciortea. Cei 9 ani de Rectorat cu sbuciumul lor neintrerupt, cu risipa de gânduri și energie, în strânsă colaborare cu distinși colegi au însemnat faza de gestațiune eroică, din care a luat ființă și s'a dezvoltat pe temelii durabile cea mai înaltă școală de cultură economică a Ardealului românesc. E un fapt memorabil, pe care perspectiva vremii ni l conturcă ca una din biruințele însemnate ale culturii naționale, în ofensiva ei cuceritoare din capitala Ardealului descătușat.

Această victorie legitimează gestul nostru postum de a-i încinge fruntea cu laurii celui *dintâi cititor* al Academiei comerciale din Clujul românesc. Sala de cursuri, ce-i poartă de acum numele, va aminti generațiilor de profesori și studenți în orice vreme pe bărbatul, care punând credință și entuziasm la temelia acestui așezământ de cultură universitară, i-a deschis perspectivele unei dezvoltări sigure cu înrăuriri bogate asupra culturii și vieții economice românești din Ardeal.

care nimic nu era curat, ci totul era murdar, cu podul prăfos, cu acoperișul cărpit, așa a fost grajdul din Vifleem în care s'a născut Iisus. Locul cel mai puțin confortabil, cel mai puțin agreabil, cel mai puțin suportabil din lume, grajdul omului sărac, a fost prima cameră a Aceluia care este, singur El, cel mai curat dintre toți copiii născuți din femeie, iar leagănul Lui a fost ieslea din care boul și asinul cu botul lor lacom au ales toate florile ofilite, toate firele de iarbă uscate.

Este deci evident că pruncul Iisus nu întâmplător s'a născut în grajd. Nici o întâmplare n'a produs această minune, ci mai presus de orice calcul omenesc, Dumnezeu-Tatăl a decretat ca Fiul Său Iisus să găsească primul adăpost pământesc în grajd, adevărind prin aceasta că lumea pământescă, este ea însăși un gigantic grajd, infectat cu greșeli și cu practici de viață degradante, în care omul tuturor timpurilor s'a coborât mai jos decât boul și asinul, iar Isus a venit să scoată omul din atmosfera umilitoare de grajd, să curățească lumea de păcat prin botezul Său în aghiazma sfințită a credințelor mântuitoare și prin curățenia sângelui său jertfit ca preț ceresc al izbăvirilor veșnice.

Prevestesc acest tâlc al venirii Sale pe pământ, închinările adânci venite să se producă în fața Pruncului din iesle, din partea naturii prin animalul bou și azin, din partea omenirii prin păstori și din partea științei și puterii prin Magii dela răsărit.

Natura, omul și știința, rând pe rând, se grăbesc să aducă prinosul lor de smerită închinare în fața stăpânului lor.

Nașterea lui Iisus a fost salutată, mai întâi, de către ani-

malele grajdului. Ele s'au închinat în primul loc Nașterii Sale și l-au încălzit cu respirația lor caldă, blândă, învăluitoare. Prin această închinare s'a detronat de pe pedestalul implorărilor păgâne, pentru veșnicie, animalul, vițelul de aur al lui Aron, Azinul lui Ares, Balaam și Octavian.

După animale, s'au grăbit la iesle și păstorii se se închine Pruncului Iisus. La miez de noapte Cerul se luminează, se deschide și ceata îngerilor din Cer vestește păstorilor bucuria necuprinsă, că s'a născut Mesia, prin veacuri așteptat de neamuri.

Și pornesc păstorii turmelor, oameni simpli, mânați de veșnica poruncă păstorească, să ajute pe orice nevoiaș. Aduc cu ei, în brațe și pe spate, minunatele lor daruri păstorești: laptele oilor blânde, cașul lor alb, lâna lor caldă, mieluşelul lor nevinovat. (Așa practicau și strămoșii noștri și așa practică și azi Românul satelor fapta bună, lângă leagănul noului născut venit pe pământ.)

Nu-i vorbă, săraci erau și ei păstorii, dar mai săracă li se părea Familia sfântă, săracă între săraci. În sânul acestei familii sărace din popor, s'a născut pentru săraci Izbăvitorul lor, cărora îngerul le-a vestit: „pace pe pământ și între oameni bună învoire“.

În ochii păstorilor se putea citi sfințenia evlaviei, în atitudinea lor se evidenția curățenia sentimentelor emoționante, în ploconul lor se concentra toată bunătatea și în închinarea lor se arăta înălțimea gloriei Aceluia, care dormita pe ogrinji din ieslea grajdului sărac.

Tot aici, la această iesle, s'au grăbit să vină la câteva zile, Magii dela Răsărit, puternicii, înțelepții, filozofii acelor

timpuri, cari erau sfătuitorii regiilor, îndrumătorii popoarelor, fără ale căror sfaturi nu se porneau războaie, nu se încheiau păci, nu se aplicau legi.

Înțelepciunea lor a descoperit pe cer o stea nouă, un meteor, care niciodată nu se mai văzuse printre stelele firmamentului. O stea care prevestea venirea Mântuitorului, a Domnului peste Domnitori, a Împăratului peste împărați, a Stăpânului peste Cerurile necuprinse și peste viața trecătoare de pe pământ.

La leagănul Acestui Împărat, au venit Magii țărilor îndepărtate, trecând prin pustiri neumbrate, prin mări furtunoase, peste munți înzăpeziți, cu irezistibilă dorință de-a se învrednici să-L vadă, să-L audă, să l-se închine, să-L țină în brațe, să-l prezinte în dar aurul, preînchipuind învățăturile de mai târziu ale Mântuitorului: „să vinzi avutul tău și să-l împarți săracilor“; tămâia, preînchipu-

ind că riturile credințelor vechi și deșarte nu vor mai avea nevoie s'o întrebuințeze; smirna, preînchipuind că Pruncul Iisus după răstignire va fi înfășurat în mirodenii scumpe.

Măreție întreagă, cu tâlcuri adânci și cu prevestiri biblice zace în ingenunchierea Magilor pe podeala grajdului din Vifleem, în fața lui Mesia, pe care ei, puternicii și spiritualitățile aelor timpuri, au venit să-L recunoască și să-L vestească de adevăratul Mântuitor, până la sfârșitul veacurilor.

Prin ei puterea se închină în fața nevinovăției, înțelepciunea veche cade în genunchi în fața înțelepciunii celei noi: iubirea; bogăția aurului din această lume se pleacă în fața celor săraci cu duhul. Da, fiindcă a venit plinirea vremii și opera de mântuire a lumii a început prin minunata Naștere a Domnului Iisus.

Veniți să-L preamărim și preamărindu-L să ne mântuim.
D. E. NICOARĂ

RĂSĂRITUL CEL DE SUS

„Fecioara astăzi pre cel mai presus de ființă naște și pământul peșteră celui neapropiat aduce. Ingerii cu păstorii măresc iară — magii cu steaua călătorească. Că pentru noi s'a născut prunc tânăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci“.

La auzul acestei cântări a Sfintei noastre Biserici, gândul mi-se îndreaptă spre Vifleem, spre orașelul cu căsuțele albe de piatră, cu păstorii care mând pe câmp, țineau strajă noaptea lângă turmele lor de oi, care behăiau în vis, la peștera rece și întunecoasă, plină de miros de fân și flori din Iudeea.

An de an, gândindu-mă la ce s'a petrecut atunci în Vifleem, parcă văd și eu steaua strălucitoare, care răsărise într-o noapte sfântă, stea care era de toți așteptată, de toți dorită,

de toți chemată, stea pe care profeții Legii celei vechi, o prevăzuseră și anunțaseră cu mii de ani mai înainte de ce a răsărit.

Plinirea vremii sosise!

Hristos Domnul a venit în lume într-o noapte, când lumea dormind, visa mântuirea ei. O iesle murdară, murdară precum era și inima lumii în care se născuse, i-a fost leagănul Său.

Omenirea lipsită de dulceața cuvântului evanghelic, se sbuciuma în întunerecul barbariei, suferind cruzimea tiraniei și sclăviei. Omenirea rătăcia în cuprinsul lumii, scufundată în întunerecul superstițiilor, neavând alt Dumnezeu, decât chipurile cioplite, făcute de mâini omenești.

Lumea greco-romană îmbătrânise. Zeii de piatră și de lut ars, cu chi-

VI.

Dar înfățișând în această lumină personalitatea lui Aurel Ciortea, cu tot ceea ce ea a realizat în folosul culturii noastre, nu voiu întârzia să-mi mărturisesc convingerea profundă că izvorul moral determinant, din care el și-a luat apa vie a conștiinței sale creatoare, a fost Brașovul cu școlile lui naționale.

În cursul celor 24 ani de activitate didactică și culturală de aici, el a trăit o fază nouă și hotărâtoare a destinului său, care l-a transformat sufletește, integrându-l printr-o asimilare irezistibilă în specificul de o înaltă tensiune românească a comunității brașovene. Acest fapt, departe de a fi o apariție izolată, era dimpotrivă confirmarea unei reguli sociale obștești, pe care n'o impuneau anumite nevoi de adaptare oportunistă, ci cobora în suflete din fascinația caldă, ce-o exercita asupra tuturor, frumuseța ambianței etnice, sprijinită pe trecutul de glorie națională a Brașovului.

Era în adevăr aici o viață de vibrantă esență românească, cum nu se găsea alta în celelalte centre ardelenne, fiind că arterele ei spirituale se întindeau adânc în istoria neamului nostru. Situat de o parte a răscrucea marilor drumuri comerciale, iar de

alta în vecinătatea imediată a Munteniei, Brașovul avea la îndemână factorii esențiali, spirituali și economici, spre a se apropia cel dintâi de tainele fermecate ale culturii și de a le difuza pe plaiurile Ardealului robii, în forme românești. Așa se explică faptul de covârșitoare importanță istorică-națională, că aici ia ființă la 1495 cea dintâi școală românească propriu zisă, care după câteva decenii se organizează în spirit umanist cu două cursuri, pentru mulțime și cărturari, predând lecțiile în limba română, latină și sârbească. Ce a fost această școală, asupra căreia o istoriografie invidioasă aruncase vâlul ignorării, ne-o arată însemnările revelatoare din 1570 ale directorului ei, diacul Oprea, om de mare învățătură, adusă din străini, ca și cumnatul său vestitul protopop Mihai. Din aceste știri aflăm, că era frecventată nu numai de cei din Țara Bârsei, ci de români din toate părțile Transilvaniei, ridicându-se astfel la însemnătatea unei instituții de îndrumare culturală generală a neamului nostru.

Așadar, când cel puțin cu 200 de ani înainte de ivirea școlilor din Blaj, Românii brașoveni înființează o școală serioasă la nivelul vremii, spre care aleargă doritori de carte din tot cuprinsul Ardealului, ei pot revendica cu drept cuvânt mân-

dria de a spune, că soarele culturii noastre aici a început să răsăre mai întâi. Prin această instituție, căreia de-acum înainte manualele școlare trebuie să-i consacre un capitol principal, Românii s'au încadrat cu vrednicie în curentul Renașterii din veacul XVI-lea, dobândindu-și un just titlu la atențiunea neamurilor din comunitatea culturală europeană. De fapt numai pe un astfel de fundament trainic s'a putut desvolta neîntreruptă toată bogata activitate cărturărească de aici, împodobind cele mai vechi pagini ale istoriei noastre literare. Brașovul a fost deci deschizătorul drumurilor în cultura națională, fiindcă aici s'a scris la 1633 cea dintâi cronică general românească de către prot. Vasile, precedând cu mult pe cronicarul Grigorie Ureche și cu un veac și jumătate pe Șincai-Clain-Maior, aici a apărut cel dintâi Calendar românesc, întocmit de dascălul Petru Șoanul; aici s'a scris cea dintâi gramatică românească de Dimitrie Eustatievici; aici s'au tipărit cele dintâi reviste și ziare românești.

Nicăeri teascurile slovei n'au fost mai active ca aici, determinând, sub influința școlii lui Coresi, cea dintâi răspândire a culturii românești prin graiul cărților bisericești. Iar când silnicia Habsburgilor

puri omenesti, incremeniseră în desfrâul formei spiritului uman. Tirănia materiei tăiașe oamenilor aripile sufletului. Intreg așezământul social era putred. Spiritul de orientare dispăruse. Lumea pedepsită de mulțimea păcatelor, urca calvarul nenorocirii. Și cum printr'o femeie amăgita de șarpe, intrase păcatul în lume, tot astfel printr'o femeie, prin Prea Curata Fecioara Maria, s'a făcut începutul mântuirii a toată lumea.

Plinirea vremii sosise! *Hristos Mântuitorul se născuse!*

Și apoi a început viața Lui, o viață simplă, o viață minunată, o pildă vie, cum nu a mai fost nici una până la El, și nici nu va mai fi alta vreodată pe acest pământ.

Isus pruncul creștea ca o minunată floare, se desvolta din ce în ce tot mai bine. Și cu dânsul se năștea o viață nouă, o istorie nouă. Bucuria universală a intrupării speranțelor omenesti se desăvârșise.

Nouăsprezece veacuri încheiate și treizeci și nouă de ani pe deasupra s'au scurs în noianul vremii, de când s'a făcut această mare minune, de când „Dumnezeu cel ce în multe feluri și în multe chipuri de demult grăind părinților noștri prin profeți, în zilele acelea mai de pe urmă, a grăit nouă, prin Fiul său unul născut.“

De atunci creștinătatea serbează an de an noaptea sfântă, noaptea intrupării speranțelor omenesti, Crăciunul, sărbătoarea nașterii Mântuitorului.

Dela nașterea Domnului, lumea s'a schimbat. Lanțurile sclăviei cu care era încătușat omul antic, au fost rupte. Se jucase ultimul act al piesei: minciună și adevăr.

Plinirea vremii aduse câștig adevărului. În fața lui, minciuna zăcea căzută și zdrobită.

Suntem iarăși în pragul serbării nașterii Aceluia, care a propovăduit multă dreptate și multă iubire între oameni.

Ne apropiem de noaptea sfântă, în care oastea cerească și-a cântat simfonia Cerului: „*Mărire întru cei*

de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire.“

Dar vai, astăzi între oameni nu mai răsună ecoul eternei cântări: „bună învoire“.

Astăzi în lume răsună zăngănit de arme, bubuituri de tunuri. Echilibrul social s'a stricat. Iubirea deaproapelui a dispărut. Nimenea nu înțelege sau nu vrea să înțeleagă, că numai în dragoste reciprocă, în muncă cinstită, în lumina minții, stă misterul vieții și a bune înțelegeri între oameni.

Astăzi, ca și acum 19 veacuri și treizeci și nouă de ani, omenirea și-a pierdut firul Ariandei în labirintul vieții.

Astăzi popoarele cele mai civilizate depe bătrânul nostru continent, și-au uitat de sângele vărsat pe sfântul lemn al Crucii, sânge care a spălat de păcate sufletele păgâne, picurând în sufletele oamenilor picături din roua nemuritoare iubiri.

Astăzi omenirea este nimicită de patimi mai mult ca oricând. Criza în care se sbate omenirea creștină, face să vedem biruind în suflete instinctele rele, care îndeamnă națiuni întregi să apuce calea greșită, spre haos și pribegie.

Astăzi, avem nevoie mai mult ca oricând, să facem din sărbătoarea Nașterii Domnului, popasuri de gândire profundă, cercetându-ne sufletul, înțelegând rostul adevărat al omenirii, apucând pe calea ce duce spre mântuire.

Grijile zilelor ce trăim astăzi, sunt mai grele, sunt mai apăsătoare ca cele de până acum.

Suntem iarăși în pragul serbării Nașterii Aceluia carea propovăduit multă dreptate și multă iubire între oameni.

Vieța lui Isus, să ne fie măcar acum, în aceste zile de mare sărbătoare, o pildă de înălțare sufletească, de îndemn la biruirea tuturor greutăților. Azi suntem datori mai mult ca oricând, să contribuim cu toții, la întărirea hotarelor țării noastre întregite, prin opere constructive, prin

unire și prin cultul credinței noastre strămoșești.

Să ne plecăm genunchii în fața Aceluia, care și în zilele negre pe care le trăim, pentru cei ce flămânzesc după dreptate și însătoșează după adevăr, a rămas *Isus Hristos*, Fiul lui Dumnezeu, și cu smerenie mulțumindu-i pentru că a reînnoit prin nașterea sa cea minunată, firea noastră

cea căzută, într'un glas cu toții să cântăm: „*Nașterea Ta Hristoase Dumnezeuul nostru, răsărit'a lumii, lumina cunoștinții. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, dela stea s'au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății și să te cunoască pre Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție!*“

G. G. STĂNESCU

VIFLEIMUL PĂCII

Ori cât de considerabilă ar fi mulțimea patimilor, ori cât de neînfrânată ar fi gândurile și faptele noastre zilnice, totuși, atunci când milioane de glasuri vestesc în lugănare de clopot, dela un cepăt la altul lumii *Nașterea Domnului*, orice suflet tresare, se zbate în cercul său vicios și caută să se înalțe ușurat spre altă lume, mai bună și plăcută. Spre lumea perfecțiunii ideale, spre lumea fericirii sale. Credința reînviată de împrejurări și sporită de atmosfera pură a serbării zăgăzuește toată răutatea omenească, ca să deschidă curs liber părților bune din fiecare. Atunci se restabilește, pacea internă, dintre conștiință și greșeli, echilibrul dintre trup și suflet. Este momentul cel mai înălțător a purificării umane. Căci atunci se verifică ca cea mai perfectă ființă de pe glob, care caută să se dovedească acum nu numai după chip ci și după asemănarea Creatorului său. Doar de aceea a coborât pe pământ și a luat trup omenească însuși Fiul lui Dumnezeu, ca se înalțe ființa omenească spre culmile perfecțiunii originale, spre liniște și pace deplină. Ochiul sufletului său se deschide spre zările luminoase ale bolții cerești și urechia lui se apleacă spre glasul chemător al veșniciei. Iar în privirea lui umezită de fiorul ce-l pătrunde, se oglindește toată resemnarea și nădejdea sa.

În vremurile furtunoase, de grea încercare, acest lucru se resimte și mai mult. Căci ele sunt menite să amplifice noțiunea de pace și s'o ridice până la nimbul sfinteniei.

Atunci când norii grei ai provo-

cărilor se întind amenințător pe bolta lumii, anunțând prin fulgerări și bubuituri înfiorătoare deslănțuirea prăpădului cutropitor, atunci sentimentul de frică și panică mobilizează toate rezorturile sufletului, contopindu-le într'o sfâșietoare rugă. E rugăciunea fierbinte pentru suprema intervenție de sus, de unde coboară tot darul cel bun. Este rugăciunea de liniște și pace, după cari însetoșează toată suflarea omenească.

Nu pacea artificială și amăgitoare, făurită în arsenalele de armament distrugător, care-și găsește justificarea în vechiul dicton păgân „*si vis pacem, para bellum*“ nici aceea rezultată din tratativele conferințelor și ligilor diplomatice, nu poate garanta liniștea și securitatea omenirii, dacă nu se sprijinesc pe principiile nepieritoare ale lui *Hristos*. Acestea ar trebui să pătrundă și vieze în suflete și conștiințe, ca să armonizeze relațiile și viața. Toate lucrurile noastre omenesti sunt mărginite și trecătoare, față de puterea nepieritoare, mântuitoare a învățaturii lui *Hristos*. Aceasta trece peste timp și spațiu, peste trup și rațiune. Pacea Lui este desăvârșită. Ea este pacea ideală.

„Pace vă las, pacea mea vă dau. Nu precum dă lumea vă dau eu. Să nu se turbure inima voastră, nici să nu se spăimânte“. Ioan XIV 27.

*Atunci se deschide calea celui răătăcit,
Atunci se deschide glasul celui obidit;
Atunci se deschide punga celui zgărcit,
Atunci se deschide sufletul celui mârșit!*

*Atunci se desceștează pumnul celui mânios,
Și mâna păcii se întinde ori și cui;
Dar să o primească sincer și voios,
Ca vrednic cetățean, al împărăției Lui!*

Pr. V. MATEIU

catolici se năpusti peste noi cu groaza inchișorilor și distrugerea mănăstirilor, deslănțuind cumplita tragedie a neamului românesc din Ardeal, *Brașovul* s'a ridicat ca o stâncă în năpraznicul vifor, înfruntându-i teroarea ucigătoare cu îndârjirea neînfrântă a unui cruciat eroic al legii strămoșești.

Din acest nepotolit sbucium cultural și religios s'a făurit acel *suflet luminat*, care stimulat neconținut de înfăptuirile lui de ieri și încălzit de năzuințele tot mai largi ce-i veneau din contactul viu cu Voevozii și boierii, ierarhii și cărturarii de peste Carpați, i-au imprimat *Brașovului* pecetea unei *personalități* de cea mai pură factură românească.

De aceea nu ne surprinde faptul, că aici au clocotit totdeauna mai impetuoase decât oriunde gândirile înalte și dorul de luptă pentru ele, trezind o *conștiință de rassă* ce a știut sesiza de mult ideea *unității noastre* de neam, pe care avea s'o propovăduiască cu elan și încredere până la biruința ei uriașă din 1918.

Ori câtă prețuire am avea pentru contribuția mare adusă de alte centre ardelene la dezvoltarea noastră culturală, este neîndoios că *Brașovului* îi revine nu numai *privilegiul* de a ne fi inițiat în

această cultură, ci și *onoarea* de a ne fi înălțat, pe aripile ei, la înțelegerea cea mai limpede și mai îndrăzneată a supremelor noastre aspirații naționale. În această încordare de proporții gigantice, *Brașovul* s'a servit înainte de toate de instituțiile lui școlare și cu deosebire de acest *liceu*, ce poartă ca un simbol profetic numele genialului Mitropolit *Andrei*.

De aproape 100 de ani arde aici în școlile brașovene cea mai curată flacăra a educației și științei, a credinței și creației românești, întreținută de jarul sufletesc al unei lungi serii de profesori și directori, atâția dintre ei cu faimă consacrată, cum sunt G. Munteanu, I. Lapedatu, I. Meșotă, O. Iosif, V. Goldiș, Gh. Dima, T. L. Blaga, Al. Bogdan, V. Onițiu și Iosif Blaga, cari sub stăpânire dușmană au format *elitele* neamului și i-au asigurat îndrumarea în spiritul înălțător al catechismului nostru național. Fremăta aici cu rezonanțe infinite atâta tinerețe și mândrie de trăire autohtonă, încât se părea că o grație a Cerului le-a dăruit minunate puteri magice, prin cari atrăgeau la Brașov — întocmai ca la 1570 — elevi și profesori destoinici din toate unghiurile *Daciei superioare*. Fiindcă în această școală, ca într'o tainică biserică a inimilor, toți își regăseau climatul bucuriilor visate

și se cuminecau transfigurați din potirul sfintelor idealuri mântuitoare.

Astfel în vremuri de robie și cu neînchipuite jertfe s'a zidit aici pe temelii nezdruincinate și sub vraja unei splendide tradiții de veacuri, o robustă și magnifică operă națională, ce constituie cea mai glorioasă pagină din analele școlilor românești ardelene.

De acolo din cadrul lor aurit, neîntrecuții citori ai acestor făptuiri istorice ne privesc mi se pare cu un zimbet de mulțumire și ne fac semn în clipa când săvârșind pomenirea lui *Aurel Ciortea*, ne gândim cu deplină recunoștință la ei toți, slăvindu-le de-apururi amintirea neuitată.

Și unind acest profund sentiment de închinare cu gratitudinea nesfârșită ce-o datorăm celor ce sunt încă în viață, fie-mi îngăduit în numele instituției universitare ce-o reprezintă, să aduc scumpelor noastre *școli brașovene*, în frunte cu liceul *Saguna*, un meritat omagiu de înaltă admirație, însoțit de urarea caldă de a le vedea mereu, în evoluția învățământului, luminând de pe aceleași culmi dominante cari le-au statornicit, în cartea neamului, destinul lor măreț și triumfător.

I. Mateiu

Mare este taina creștinătății.

„Cu adevărat mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup” (1 Timotei 3, 16).

Sfântul Apostol Pavel după ce a fost judecat și lăsat slobod din închisoarea dela Roma, în lanțurile căreia fusese aruncat pentru *credința sa în Isus* și pentru propovăduirea acestei credințe printre neamuri, a venit iarăși în părțile răsăritului.

Ajungând în orașul Efes a constatat cu multă mâhnire în inima sa că unii dintre creștini „au călcat alătura și s'au întors spre deșartă vorbire”.

De aceea a îndemnat pe Timotei, adevăratul său fiu în credință, ca să rămână în Efes și să dea lucrurilor tocmirea lui Dumnezeu cea din credință, iar el a plecat în Macedonia, cu nădejdea că fără multă întârziere să se reîntoarcă iarăși la Efes.

Zăbovind însă, îi trimite lui Timotei de acolo din Macedonia o scrisoare cu sfaturi și învățături ca „să știe cum să petreacă în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temelie adevărului.

Și printre altele îi scrie Sf. Apostol Pavel, zicând:

„Vreau, așa dar, ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând mâini cucernice, fără de mânie și fără de gălceavă.

„Așisderea și femeile să se poarte în port cuviincios, făcându-și lor podoabă din sfială și din cumpătate, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț;

„Ci — precum se cuvine unor femei care se făgăduesc temerii de Dumnezeu — făcându-și lor podoabă din fapte bune” (Cap. 2 v. 8—10).

În cuprinsul acelei scrisori, la capitolul 3 versul 16, găsim și exclamarea Sf. Pavel: „Și cu adevărat, mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup...”

În fața acestei taine a arătării lui Dumnezeu în trup — taină a cărei plinire a fost vestită păstorilor de pe câmpia Betleemului de către înger și crailor din Persida de către stea; propovăduită între neamuri și crezută în lume — ce am putea să adăugăm mai mult decât proșternându-ne în fața ei și rostind asemenea dumnezeescului Pavel: *cu adevărat mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup...*

Ce ar putea limba păcătoasă să grăiască despre această taină din veac ascunsă și de îngeri neștiută.

O taină mai lesne o poți simți și trăi decât grăi.

Au simțit-o cei dintâi oameni — alungați din lumea păcii și fericirii — ca o *mângâiere* în făgăduința lui Dumnezeu, că acel ce se va naște din femeie va zdrobi capul șarpelui. Socotind împlinită vremea osândeii, Eva numește pe primul copil Cain, ceea ce înseamnă: „am dobândit om dela Dumnezeu”.

Au simțit-o și au trăit nădejdea împlinirii ei întreg șirul patriarhilor

dela Adam până la Avram; au trăit nădejdea împlinirii făgăduinței celei de taină întreg șirul celor patru sprezece neamuri dela Avraam la David, dela David la strămutarea în Babilon și dela strămutarea în Babilon până la Hristos...

A fost propovăduită de proorocul Isaia ce zice (la cap. 7) că semnul plinirii va fi că Fecioara va naște... Iar proorocul Michea le-o vestește că din Betleem va ieși povățuitorul...

Împlinirea ei a avea o simte însă și o trăiește creștinul în noaptea Crăciunului — o simțim noi ca o moștenire a bucuriei păstorilor și a Craiilor, care au văzut cu ochii lor taina împlinită în ieslea Betleemului.

O trăim noi cei de jos; o slăvesc cetele cele de sus; dăntuesc de bucurie stelele cerului și toată firea se bucură.

Totul se îmbracă în seara de Crăciun în vestmânt tainic.

Peste toată sărăcia se pogoară în noaptea aceasta o rază de bucurie ce luminează deopotrivă bordeiul săracului și casa celui bogat; palatul regesc și ocna făcătorului de rele, încălzind și vatra de lut și căminul din marmură.

Bucuria acestei nopți nu izvorește din felurimea bucatelor și bogăția darurilor — și bucata de pâine neagră este mai gustoasă ca oricând, ci izvorește din darul cel mai de preț ce s'a făcut lumii, din Isus pruncul.

În această sfântă noapte nimeni nu trebuie să ducă lipsă, nimeni nu trebuie să cerșească, tuturor li-se dăruiește.

În noaptea Crăciunului o taină străină, cerească se înfrățește cu pământul — și această taină face să se nască în inimile noastre un alt om, un om ceresc: bun, milostiv, ajutor și scutitor al celor din nevoi, care face ca toți să fie părtași bucuriei sale.

În noaptea Crăciunului, omul cel nou din noi îmbracă pe cel gol, hrănește pe cel flămând, găzduiește pe cel străin, cercetează pe cel bolnav și din închisoare — nimic nădăjduind a primi.

Ce putere tainică schimbă astfel, pentru o clipă, pe omul hrăpăreț, lacom și egoist din ajun?

Este puterea tainei creștinătății din ieslea Betleemului, este actualizarea ei în inimile tuturor, care pe cei săraci îi face necăritori și pe bogați dăruitori, pe toți înfrățindu-i. Se împlinește cântarea îngerească: între oameni e bună învoire.

Mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup...

Este aceasta o taină proprie creștinismului.

Veți întâlni și în alte religii credințe în zei întrupați chiar în forme omenești, dar înfricoșătoare, străini de bucuria și durerile omului.

Domnul a venit între noi nu cu năluciri înfricoșându-ne, ci făcându-se prunc a crescut cu trupul între oameni și a dat tămăduire la tot sufletul.

E greu de priceput cu mintea taina aceasta mare, dar nu este cu neputință de simțit.

Că e greu de priceput minții, ne-o dovedesc acei ce ochi având n'au văzut steaua ce a răsărit lumii lumina cunoștinței; urechi având n'au auzit cântarea îngerească și vestirea păstorilor.

Dar taină este că Dumnezeu a hotărât ca împăratul să dea porunca de înscriere atunci când se îplineau zilele Mariei și taină este că Fiul omului venit pe pământ n'a avut unde să-și plece capul decât în ieslea dobitoacelor necuvântătoare.

Sufletul nostru, prin păcat, nu cumva devine el o iesle necuvântătoare rece și fără cuvânt de apărare înaintea divanului dreptății celei vecinice?

Cine îl va lumina și încălzi asemenea ieslei Betleemului — și cine îi va da cuvânt să grăiască așa cum grăiește veacurilor ieslea din Betleem, dacă nu Pruncul Isus?

În seara aceasta mare a Crăciunului noi nu facem o simplă comemorare a unui fapt petrecut acum 19 veacuri, o parodiare a stelei de sus răsărite, a celor trei crai sau a lui Irod tiranul.

În seara aceasta, în căsuța dela țară, masa scundă se așterne cu oțavă, se creiază a avea sfânta atmosferă a ieslei din Betleem, și din această nemijlocită întâlnire a sufletelor noastre cu Isus cel născut pe pământ, se naște în noi cei de jos, omul duhovnicesc, izvor de negrită bucurie.

Duceți-vă cu inima în anii Crăciunului copilăriei. Bucuria din care mai trăim și acum, *era credința în*

nașterea a avea a lui Isus în ieslea din Betleem.

Când colindam din casă în casă, ducând vestea nașterii lui Isus, trăiam actual acest fapt și de aci toată nemărginita bucurie, care totuși este numai un crâmpel din rodul neîntreruptei trăiri în Isus și o umbră a celor ce vor să fie atunci când omul pogorător din primul Adam se va naște din nou, făcându-se pogorător din omul spiritual, noul Adam, care este Isus.

Unde Isus nu este numai un nume pe buzele omului, ci este viu în inimă, născându-se într'ansa ca un prunc și crescând până la eroismul jertfirii, acolo o nouă omenire se trezește la viață, o nouă rânduială se înstăpânește între oameni, acolo un neam nou își serbează praznicul sfânt al învierii, al nașterii sale din nou.

Bucuria nopții sfinte nu mai este acolo o clipă fugară, ci rămâne de-apururi.

Iată idealul și taina ce ni-se descoperă în noaptea Crăciunului.

Și acum mai înainte să prăznuim noroade Nașterea lui Isus Hristos, mintea ridicându-se spre Betleem, să ne înălțăm cu cugetul și să vedem în peșteră marea taină. Că s'a deschis Raiul, venind Domnul din Curata Fecioară, desăvârșit fiind în dumnezeire și în omenire. Pentru aceasta să strigăm: „Mărire lui Dumnezeu, *pe pământ pace și între oameni bună voire*”.

Preotul FL. MUREȘANU

**Hristos se naște măriți-l
Hristos din ceruri întâmpinați-l
Hristos pe pământ, înălțați-vă
Strigați Domnului tot pământul
Și cu bucurie laudați-l popoarelor
Că s'a preamărit!**

Predica vremurilor noastre.

Înainte de înălțarea sa la ceruri, *Mântuitorul* venind în mijlocul învățăceilor săi adunați pe muntele unde le rânduse, le-a vorbit zicând: „Mergând, învățați toate neamurile... Învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă” (Matei 28, 16—20).

Prin această poruncă Mântuitorul întărește pe sf. apostoli în sarcina de învățători ai neamului omenesc. Cea mai mare parte a activității Domnului Iisus Hristos pe pământ a fost închinată propovăduirii cu graiu viu a vestei celei bune, pe care o adusesese în lume. Sf. apostoli urmând pilda învățătorului iubit ca și porunca sa, au purces în lume propovăduind Evanghelia la toată zidirea.

Sf. părinți au dus mai departe această veste bună, făcând ca legea cea nouă a iubirii să răsune pretutindeni în lume.

Veacul de aur al creștinătății a fost veacul celor mai buni cuvântători ai bisericii, a fost veacul sfinților *Grigorie Teologul, Vasile cel Mare și Ioan Gură de aur.*

Tot astfel în viața popoarelor creștine de mai târziu, în epocile lor de mărire și strălucire viața și elocința creștină au înflorit, iar graiul propovăduitorilor Evangheliei lui Hristos

răsuna cu avânt și pătrundere din amvoanele sf. Bisericii.

În viața bisericească a neamului nostru încă cunoaștem inflăcăriți propovăduitori ai cuvântului Domnului, care au știut ca prin zelul lor să facă se înflorească o adevărată viață creștină, plină de roade duhovnicești.

Nevoia spirituală a prediciei este profund smintită și astăzi de poporul nostru. De aceea, noi slujitorii altarelor trebuie să căutăm să împlinim cât mai mult această nevoie, vestind cu timp și fără timp pe Domnul, ca să nu îndreptățim cuvântul plin de amărăciune al lui Dr. V. *Mitrafanovici* din a sa Omiletică: „Amar, când este tăcere în biserică, adică atunci când nu se aude cuvântul lui Dumnezeu; când păzitorii staulului, păzitorii oilor celor cuvântătoare, urmașii apostolilor, nu propovăduiesc, ci sunt fără graiu sau din neștiință sau din lenevie. Atunci ia diavolul îndrăzneală, iese fără frică, intră în turma lui Hristos și ca un lup mănăcător de sânge mănâncă sufletele creștinilor, ca pe niște oi fără de pază”.

Iar pentru ca vestirea Evangheliei să-și aibă roadele sale binecuvântate, îmi voiu îngădui să înfățișez în puține cuvinte, cum au înțe-

les sf. apostoli, sf. părinți, ca și scriitorii bisericești, că trebuie să arate cel ce propovăduiește și cum trebuie să propovăduiască.

Nu de puțin folos este pentru preotul vremurilor noastre să știe părerile sf. părinți privitoare la predică. Ei pun mare preț pe dragostea cu care trebuie să grăiască predicatorul. Astfel sf. Ambrozie zice: „Și dacă în merit sunt slab, în dragoste sunt tare“. Dragostea cu care cuvântau ei stârnea și în piepturile credincioșilor o dragoste și mai mare și mai caldă, fiindcă vedeau într'ânsii pe adevărații păstori.

Lipsa de dragoste în sarcina predicatorială face ca lucrarea, oricât de savantă ar fi, să rămână steapă și rece. Sunt adânc grăitoare în acest sens cuvintele sf. apostol Pavel ce zice: „Toate limbile omenești și îngerești de le-aș vorbi, dacă nu am dragoste, m'am făcut aramă sunătoare ori chimval gălăgios“.

Asupra felului cum trebuie să fie predica, acelaș sf. Ambrozie zice: „cuvântarea să fie pură, simplă, limpede și înțeleasă, plină de seriozitate și greutate, nu elegantă, afectată și cu grație presărată“. Pentru ca predicile preotului să fie hotărâtoare, el trebuie să aibă o viață curată. Predicatorul cu viață curată și cu inimă curată pune în mișcare întreaga ființă a ascultătorilor săi, căci inima vorbește inimilor, în vreme ce graiul vorbește numai urechilor celor ce stau și ascultă.

Predicatorul trebuie să fie în continuare supraveghere de sine, ca nu cumva să vatăme prin viață ceea ce propovăduiește prin cuvânt: „ci mă port aspru cu trupul meu și-l țin în stăpânire, ca nu cumva, după ce am propovăduit altora, eu insumi să nu fi fost cum trebuia să fiu“, zice sf. apostol Pavel (în 1 Cor. IX, 27).

Iar scriitorul francez I. S. Raul Plus se întreabă în cartea sa „Predica reală și ireală“: „Facem noi oare ceea ce predicăm? Este așa de ușor să sfătuești chinuirea trupului prin postiri, fără să fii chinuit; să vorbești de răbdare, păstrând o naturală mândrie; să îndemni la îmbunătățirea moravurilor, fiind pentru tine însuși foarte îngăduitor; să vestești pe lășii cel răstignit, fără să te răstignești cu El“.

Vai celor ce zic și nu fac.

Predicatorii trebuie să aibă întot-

deauna grijă să pună în cuvântările lor realitatea cea mai de preț, care este realitatea vieții lor. Cuvintele spun adevărul, dar viața minte. Dacă viața spune acelaș lucru ca și cuvintele, ascultătorii robiți se întorc la Dumnezeu Adevărului“.

Predicatorul va trebui să cunoască Sf. Scriptură, căci Mântuitorul a propovăduit Evanghelia și a poruncit apostolilor și preoților să predice și ei ceea ce El a învățat (Matei IV, 23).

Cum trebuie pregătită predica?

În primul rând prin rugăciune, fiindcă inteligența noastră săracă e prea slabă când e vorba să pătrundă adevărurile de sus. Sf. apostol Iacob zice doar: „Dacă vreunui dintre voi îi lipsește înțelepciunea, s'o ceară dela Dumnezeu“. Vom chema ajutorul lui Dumnezeu împreună cu Psalmistul: „Trimite lumina Ta și adevărul Tău ca să mă călăuzească“ (Ps. 42, 2), sau: „Deschide-mi ochii ca să văd lucrurile minunate ale legii Tale“ (Ps. 118, 18). Rugăciunii îi va urma studiul incordat și activ, care trebuie să dureze o viață întreagă. Preotul nu-și poate sfârși niciodată studiile sale.

La alcătuirea unei predici vom avea în vedere următoarele reguli: 1. Ne vom feri de improvizație și vom pregăti serios predica; 2. vom desvolta pe loc predica după o oarecare meditație și după ce am alcătuit o schemă mai mult sau mai puțin desvoltată. Când vom scrie predica în întregime, vom urma sfatul lui Chamfort: „cea mai bună întrebuintă care se poate da hărtilor cu predica scrisă, este să nu te servești de ele, cel puțin în momentele când trebuie să fii mai ascuțit și mai viguros“.

În concluzie, pentruca propovăduirea noastră să-și aibă roadele, trebuie să ținem seamă că este greu de a fi mereu viu, de a fi nou și mai greu de a se înnoi, mai ales că marea ispită vine iute, ca după ce ai adunat un mic bagaj, cu care se poate deschide totul, să rămâi aici și să nu mai faci nici o sforțare.

Pr. OLIMPIU T. BUCIN

„Căci unui slujitor al Domnului nu i se cade să se certe, ci să fie blând față de toți, destoinic să dea învățătură, răbdător la neazuri“.

2, Timotei 2, 24.

dat corul tineretului din sat, instruit de duhovnicul lor.

La priceasnă pâr. Al. Runcan din Tg.-Murăș rostește o predică impresionantă după textul din Luca 21, 10—11: „Se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție. Vor fi cutremure mari etc.“, iar singurul mijloc de calmare este rugăciunea și postul.

Sf. liturghie se încheie cu slujba parastaselor întru pomenirea marelui Mitropolit Andrei și a preoților foști slujitori la altarul bisericii locale. Sfinția Sa părintele Sabin Truța-Periș prin o conferință bine pregătită, evocă amintirea activității titanice a marelui dispărut, dar vecinic viețuitor în biserica ortodoxă ardeleană. Adâncă emoție a stârnit imnul marelui Andrei intonat de corul preoților sub conducerea pâr. Ieronim Puia, inspector școlar.

Prin invocarea Duhului Sfânt se deschide conferința de către pâr. prot. Șt. Russu, care subliniază aniversarea de 40 ani a înființării conferințelor preoțești.

Tema lucrată „Rolul preotului în serviciul social“ în urma discuțiilor se clarifică rolul preponderant al duhovnicului în mijlocul turmei sale, făcându-l far luminător în ridicarea nivelului moral și în îndrumarea vieții practice materiale.

După discuții asupra serviciilor divine, s'a constată necesitatea uniformizării exterioare a tuturor serviciilor.

S'a trimis o telegramă omagială P. S. Episcop Nicolae Colan.

Participant.

Cercul religios al Dejului.

Cercul religios al Dejului, alcătuit din Sf. lor pâr. prot. Zaharie Manu Dej, Dumitru Purdea preot-catihet Dej, Ioan Budu preot Ocna Dejului, Teodor Ciceu preot în Vad, Gr. Mușanu preot în Cățcău, etc., s'a întrunit în frunțașă comună Ocna-Dejului într'o ședință, în cadrul căreia s'a desfășurat un program cu caracter religios.

În ajun s'a făcut vecernia cu litie și mărturisirea credincioșilor.

În ziua praznicului s'a început serviciul religios săvârșit de pâr. Zaharie Manu protopop, înconjurat de un sobor de preoți, răspunsurile fiind date de corul Bisericii.

La priceasnă a vorbit pâr. Teodor Ciceu despre viața și faptele Sf. Ierarh Nicolae.

La sfârșitul liturghiei s'a făcut un parastas și s'au sfințit darurile cari au fost împărțite săracilor și familiilor nevoiașe din comună. S'au sfințit apoi icoana Sf. Ierarh Nicolae și două cununi de metal necesare la săvârșirea Sf. taine a cununiei, donate de o bună credincioasă, apoi s'a sfințit steagul corului Bisericii, frumos brodat de membrele corului. Steagul a fost încredințat nașului său, d-l director al salinelor N. Babuțiu de către S. S. pâr. prot. Zaharie Manu.

La sfârșit apoi pâr. prot. Zaharie Manu a arătat însemnătatea acestei prăznuiri, lăudând năzuințele acestei tinere parohii ortodoxe, ai cărei credincioși își înțeleg rostul în sânul Neamului.

S. Sa a îndemnat pe dirijorul corului și pe coriști să înfrunte toate greutățile inerente oricărui început și să nu descurajeze în fața greutăților.

Încheind S. Sa a mulțumit pâr. Ioan Budu și tuturor celor cari au contribuit la realizarea bucuriilor zilei.

Conferința preoțească din Tg.-Lăpușului.

În comuna Tg.-Lăpușului s'a ținut zilele trecute obicinuita adunare de toamnă a preoților din protopopiat.

În dimineața zilei s'a slujit Sf. Liturghie de către pâr. prot. Ștefan Gheție, răspunsurile fiind date de corul preoților prezenți.

S'a făcut apoi invocarea Sf. Duh asupra lucrărilor adunării și parastas pentru odihna nemuritorului Mitropolit Andrei Șagune, Episcop Nicolae Ivan și a preoților repositați.

Adunarea a fost deschisă de pâr. prot. Ștefan Gheție, care a amintit marea operă lăsată moștenire de marii bărbați ai trecutului, între cari locul de frunte l-a ocupat Mitropolitul Andrei Șaguna, a cărui pomenire Biserica și-a ținut de datorie s'o sărbătorească în fiecare an. S. Sa a insistat asupra sfintei datorii de a purta trează amintirea lor cât și neșchimbata întreaga lor moștenire.

S'a citit apoi referatul asupra lucrărilor cu tema „Preotul în Serviciul social“. Discuțiile au fost ample și rodnice.

„Păzește-te pe tine însuși și învățătura; stăruiește în ea, căci făcând aceasta și pe tine te vei mântui și pe cei cari te ascultă“.

1, Timotei 4, 16.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de toamnă a tractului Târgu-Murăș.

Un rezultat practic al conferințelor preoțești a fost de remarcat în ziua de 30 Noemvrie a. c. în parohia Vidrasău, condusă de tinărul preot Olimpiu Bucin, unde cei 19 preoți, cari s'au prezentat în frunte cu venerabilul președinte P. C. prot. stavrofor Ștefan Russu, au fost martori oculari, că nu zadarnică este activitatea celor ce lucrează cu duh și dragoste de Biserică.

Numărul mare al credincioșilor din sfântul locaș în zi de lucru și

de târg săptămânal din apropiatul oraș Tg.-Murăș, ne-a făcut să ne credem în zi de Duminecă. Convoitul nesfârșit alcătuit din mărturisitori pentru cuminecat, nu numai din credincioși ai bisericii noastre, ci foarte mulți de altă confesiune și chiar din comunele vecine, ne-a obligat a recunoaște munca sărguincioasă și devotamentul în păstorie din partea tinărului duhovnic.

Sf. liturghie s'a săvârșit de către preoții: Ștefan Stoicoviciu penzionar-Cristești, Petru Fărcaș-Morăști și Miron Victor-Ungheni. Răspunsurile le-a

INFORMAȚIUNI

Tuturor abonaților, cititorilor și colaboratorilor noștrii le trimitem cele mai calde urări de sfintele sărbători ale Nașterii Domnului și ale Anului nou.

Redacționale. Numărul următor al gazetei noastre va eși în ziua de 7 Ianuarie 1940.

Sărbătorirea prof. I. Lușpaș. În curând eminentul academician și neîntrecut luptător național va împlini vârsta de

60 de ani. Un comitet de inițiativă din Cluj a luat hotărârea de a organiza o sărbătorire publică, vrednică de cărturarul, care de aproape patruzeci de ani desfășoară în toate domeniile vieții noastre românești o activitate uimitor de bogată, cum nu cunoaștem alta care s'o depășească. Cu acest prilej i se va închina un volum omagial de proporții mari, la care colaborează cele mai de seamă

personalități ale științei și culturii românești. Sărbătorirea acesteia va fi unul din evenimentele noastre luminoase, punând în justă valoare personalitatea celui mai mare istoric al Ardealului de azi. Biserica noastră al cărei îndrumător iscusit este d. prof. I. Lupaș va lua parte cu legitimă mândrie la această meritată cinstită obștească.

Fundațiunea Gojdu. După ce acordul intervenit între România și Ungaria cu privire la Fundațiunea Emanuil Gojdu a fost ratificat de parlamentul maghiar, sperăm că în curând reprezentanța noastră din Sibiu va fi pusă în situația de a dispune liber de veniturile blocate timp de 20 ani. În Februarie viitor, când se împlinesc 70 ani dela moartea marelui cititor național, am fi fericiți să-i facem pomenirea amintind tinerimii studioase reluarea serviciului pentru acordarea burselor.

O nouă școală normală ortodoxă. În ședința din 13 i. c. Adunarea deputaților a votat proiectul de lege prezintat de Ministerul Educației naționale, prin care se înființează o școală normală de băieți ortodoxă în orașul Sighet. Ea va funcționa sub conducerea Episcopiei noastre de acolo. Ne bucurăm mult de această nouă instituție culturală, care va servi ortodoxia și românismul din granița de nord așa de primejduită de străinism.

Concert de colinde. Duminica trecută la ora 7 seara a avut loc în Catedrala noastră concertul de colinde, executat sub conducerea părintelui Anatolie Scurtu de către societatea corală „Bunavestire”. În program au figurat 16 bucăți din diferiți autori români și străini. Trei din colinde au fost executate de corul maicelor dela mănăstirea sf. Elisaveta — într'o nespasă duioșie. Un public număros a ascultat cu toată evlavie și bucuria frumoasele noastre colinde, cari au încălzit inimile. Bagheta pricepută a părintelui Scurtu și nuanțările corului merită toată lauda și recunoștința noastră.

Delegații „Astrei” la Cluj. În ziua de 16 i. c. au fost întruniți la Cluj președinții secțiilor științifice și ai despărțămintelor, sub președinția dlui Iuliu Moldovan. S'a exuminat activitatea realizată de către venerabila noastră instituție și s'a hotărât intensificarea misiunii sale la țară, acolo unde este țaria noastră etnică și unde e mai multă nevoie de îndrumare. Accentuarea solidarității naționale și simțului de jertfă patriotică în aceste vremuri de cumpănă sunt lozinci ce trebuie să domine pe toți apostolii „Astrei”. Nu ne îndoim o clipă că ei își vor face datoria cu acelaș devotament cald de totdeauna.

Subscrierea la înzestrarea armatei. Comunicatele de presă înregistrează cu vie satisfacție înțelegerea patriotică de care dau dovadă instituțiunile și particularii față de apelul guvernului pentru subscrierea de bo-

nuri la înzestrarea oștirii. Cifrele sunt impresionante, și ele sunt proba cea mai elocventă a jertfei ce-o consimt toți bunii cetățeni pentru a ne asigura pacea și siguranța de mâine. Oricine își plasează obolul lui în în aceste bonuri, face un act firesc către Patrie, asigurându-și totodată și un plasament rentabil.

Pomenirea lui Augustin Bunea. Institutul de istorie națională dela Universitatea noastră, a comemorat 30 de ani dela moartea lui Augustin Bunea. Prof. I. Lupaș a ținut o frumoasă conferință despre istoricul blăjean, fapt ce pune în lumină lealitatea ortodoxă față de un adversar neînduplecat. Așa am dori să se vorbească și din strana stângă spre a sluji cu adevărat opera înfrățirii dintre cele două biserici.

Clarificări în Biserica unitariană. Este știut, că Episcopia unitariană maghiară din România înglobă sub autoritatea ei pe credincioșii unitarieni din lumea întreagă, ne mai existând altundeva a doua episcopie similară. Unitarieni din Ungaria, în număr abia de 7000, îndemnați de guvernul din Budapesta au cerut să fie scoși de sub jurisdicția Episcopului din România și să li se creeze o episcopie independentă. Sinodul Bisericii unitare, după lungi desbateri, a admis cererea de separație. De altfel nici legea cultelor din 1928 nu admite ca jurisdicția Episcopilor minoritare să se întindă dincolo de hotarele țării.

Aniversarea de 65 ani a unui ziar săsesc. Organul principal de presă al germanilor din România. „Sib. Deutsches Tageblatt” din Sibiu, a eșit în 14 i. c. într'o ediție festivă de peste 100 pagini, aniversând 65 ani de viață. Colaborează cei mai de seamă fruntași ai poporului săsesc, precum și dnii miniștri Silviu Dragomir, Al. Radian și Fabritius ministrul Germaniei la București. Din rândurile fruntașilor sași se desprinde voința lor de a rămânea credincioși poporului lor și Statului român, unde-și au patria străveche. De vr'o emigrare pe alte meleaguri nu par a se încălzi de loc.

O emigrație terminată. Se anunță că transferarea germanilor din Letonia în Reichul național-socialist s'a terminat zilele trecute. Totalul celor repatriați se ridică la 50.000, cari au fost așezați în teritoriile ocupate ale Poloniei.

Populația globului. La sfârșitul anului 1938 populația globului era evaluată la 2,143,000.000 locuitori, din care mai mult de jumătate în Asia.

Europa, fără Uniunea Sovietelor, numără o populație de 400 milioane locuitori; Africa, ceva mai mult de 150.000.000; America de nord, 142 milioane; America centrală și America de sud, împreună, peste 130.000.000; Oceania 10 milioane 500.000.

China este țara cu cea mai numeroasă populație, evaluată la 450 milioane locuitori. Urmează India cu 366 milioane; Uniunea Sovietelor cu

170.000.000, Statele Unite ale Americii cu 130.000.000, Germania 79 milioane, Japonia 72 milioane, Indiile olandeze cu 68 milioane, Anglia 48.000.000, Brazilia și Italia câte 44 milioane, Franța 42 milioane. Nici o altă țară nu mai are o populație de peste 40.000.000 locuitori.

Teritoriile sub mandat numără împreună 20.000.000 locuitori.

Parohia ortodoxă română Unguraș,
județul Sălajiu.

Nr. 379/1939. (40) 1—1

Publicare de licitație

Parohia ortodoxă română Unguraș dă în întrepindere pe cale de licitație publică pictarea iconostasului bisericii, pe baza planului și devizului aprobat de către Veneratul Consiliu Eparhial sub Nr. 6247/1938.

Lucrarea va consta din 24 tablouri executate pe placaj de lemn de fag de 5 și 7 mm. grosime, în culori de ulei de calitate superioară și fixitate completă, transportate și montate în perfectă regulă de artă.

Icoanele vor avea următoarele dimensiuni:

Pe ușile împărătești 2 buc. icoane „Buna Vestire” 21/29 cm.; 2 buc. icoane doui evangheliști 21/29 cm.; 2 buc. icoane doui evangheliști 14/29 cm.

Pe iconostas, rândul întâiu: 2 buc. icoane a Mântuitorului și Născătoarei 71/176 cm.; 1 icoană Arhanghelii 53, 50/176 cm.; 1 icoană a sf. Nicolae 53, 50/176 cm.

Rândul al doilea: „Cina cea de taină” 60/89 cm.; 1 buc. icoană „Nașterea Domnului” 60/55 cm.; 1 buc. icoană „Botezul Domnului” 60/70 cm.; 1 buc. icoană „Schimbarea la față” 60/70 cm.; 1 buc. icoană „Intrarea în Ierusalim” 60/70 cm.; 1 buc. icoană „Inălțarea la cer” 60/70 cm.; 1 icoană „Pogorirea Duhului Sfânt” 60/55 cm.

Rândul al treilea: „Invierea Domnului” 79/89 cm.; 4 icoane cu Apostolii câte doui pe fiecare icoană, 79/70 cm.; 2 icoane Apostolii câte doui, 79/55 cm.

Fondul icoanelor se va executa în bronz, (plăci de metal).

Iconostasul existent se va vopsi din nou în culoarea nucului, părțile ornamentale se vor prelucra din bronz cu aplicarea de motive ornamentale românești pe părțile eșite ale iconostasului.

Anteprenorul adjudecat va da garanție scrisă de durabilitatea lucrării. Concurenții autorizați își vor înainta ofertele închise și sigilate pe data de 7 Ianuarie 1940, oficiului parohial anexând în original autorizația ce o au în această branșe, cunoscând că în lipsa acesteia oferta nu le va fi luată în considerare.

Planul și devizul aprobat se poate consulta zilnic în biroul oficiului parohial.

Parohia își rezervă dreptul de adjudecarea lucrării fără considerare la preț și condițiuni aceluia dintre ofertanți care prezintă mai multă încredere, această adjudecare însă va avea putere executorie și devine definitivă

numai după aprobarea Sfintei Episcopii.

Recepționarea lucrării se va face în conformitate cu ordinul Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 1887/1939 publicat în „Renașterea” Nr. 13 din 26 Maiu 1939.

Unguraș, 3 Decemvrie 1939.

Ioil Ghiurițan, Vasile Olaru,
paroh-protopop. episcop.

Consilieri parohiali:

Petru Pop-Zugravu, Ioan Spătaru.

Oficiul protopopesesc ort. rom. al Dejului.

Nr. 699/1939. (41) 1—2

Concurs

Pentru întregirea postului de cantor din parohia Perisor, protopopiatul Dejului, devenit vacant prin moartea cantorului bătrân, se publică concurs cu termen de 20 zile socotite dela prima publicare în „Renașterea”.

Cantorul beneficiază de sesiunea cantorală în întindere de 4 jug. și de stolele obicinuite și eventual salariu dela Sfat, când se vor salariza și cantorii bisericești din Ardeal.

În lista de candidare vor fi introduși în primul rând numai cantorii cu diplomă dela vreo școală de cântăreți cu drept de publicitate și numai în lipsa acestora se vor admite și cei cu calificare cantorală dela protopop.

Candidații își vor înainta în termenul fixat cererea cu actele regulamentare la oficiul parohial ort. rom. din Perisor și cu avizul acestuia se vor putea prezenta în vre-o Duminică la biserică pentru a cânta și face cunoștință cu poporul.

Dej, în 12 Decemvrie 1939.

Oficiul protopopesesc în înțelegere cu organele în drept din parohia Perisor.

Zaharie Manu, protopop.

Nr. 7419/1939.

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea posturilor de preoți în termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

1. Sângeorgiul de Murăș în protopopiatul Târgu-Murăș.

2. Geoagiul de sus I. în protopopiatul Aiud.

Complectarea acestor posturi se va face prin numire sau transferare din partea Consiliului eparhial, conform art. 144 din legea de organizare bisericească.

Cererile însoțite de documentele prescrise se vor înainta în termenul deschis Consiliului eparhial.

Cluj, la 5 Decemvrie 1939.

Consiliul eparhial.

POSTA REDACȚIEI

Pr. V. Ș. Cu regret, dar nu merge.

Prot. Z. M. Dej. Și noi am fost măhniți de opoziția făcută proiectului de lege pentru înființarea școlii normale ortodoxe din Sighet de către dl deputat Voicu Nițescu, fruntașul brașovean și ortodox, crescut în școlile lui Șaguna. Din fericire nu l-a secundat absolut nimenea. Poate ar avea de spus un cuvânt și organele noastre bisericești din Brașov, al căror membru este.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.